

רפת מושב פארן

מושב פארן שוכן מדרום לפתח נחל פארן בערבה התיכונה, תחילתו כקיבוץ וכיום הוא המושב היחידי בערבה, שיש בו רפתות חלב. על אף הקשיים הגדולים, המרחק ממרכזי הכלכלה והשירותים, החום הגדול ותנאי הסביבה המורכבים, הסתגלו 15 רפתנים לתנאי המקום ומקיימים רפת מצליחה עם ביצועים טובים ואף מתפרנסים יפה. המושב מתפתח וקולט בנים חוזרים שמקיימים את ביתם ונחלתם החקלאית בפארן הרחוקה

הרפת הרבובטית

מרוחקת מבתי המושב, ניצבת הרפת הרבובטית הדרומית בישראל שכבר צברה ותק וניסיון. 6 רפתנים שחברו יחדיו, סגרו את הרפת ליד הבית ועברו לרפת משותפת שמעסיקה מעט עובדים, אך מייצרת חלב איכותי והרבה.

נתי כהן הוא מוותיקי הרפתנים במושב וכיום הוא יו"ר הרפת המשותפת הגדולה שהיא גם רפת רבובטית.

נתי, איך הגעת ליישוב כל-כך רחוק והשתלבת בגידול בקר ובייצור חלב?

אני בן מושב ערוגות והייתה רפת בבית. בשנת 71, הגעתי בגרעין השני לפארן. הייתה קרה שפגעה קשה בגידולים החקלאיים ב-72 והסוכנות החליטה שהיא מביאה עגלות מקנדה להיות עתודת מבכירות לעדר הישראלי. זה דרבן קבוצה גדולה של בני רפתנים שהיו במקום. אחרי מאבקים לא קטנים, החליטה הסוכנות להקים רפת חלב משותפת במושב, כמו במודל של רמת הגולן - רמות, גבעת יואב.

ב-73 הגיעו 300 עגלות מקנדה ובמקום היו 3 גרעיני נח"ל. ביום כיפור רובם היו מגויסים, ואני לא גויסתי ונכנסתי לנהל את הרפת המשותפת, סביב מרכז המזון, ואח"כ בנו מכון חליבה.

בהמשך, בנו את "רחוב הרפתנים" - 15 יח' רפת, מכון חליבה לכל אחד, חצר לחולבות, יונקיה, חצר לגידול וכל אחד קיבל 29 פרות חולבות ו-5 עגלות - חילקו את האינוונטר ל-8 משקים.

מ-76 יש פה רפת מושבית לכל דבר. ברפת

המשותפת המכון הפך למחלבה, הסככות נשארו לשימוש המושב.

איך הזנתם את הבקר באזור מיעוט משקעים ושטחים למספוא?

בראשית הדרך, כל אחד קנה לבד את השחת והתעורבות, עבדו עם מנה יבשה והחלב הלך לתנובה רחובות.

בשנת 78-79 עשיתי שותפות עם **יובל רייך** וב-79 הקמנו מרכז מזון בחצר: עגלה מערבלת, מגרסה, טרקטור כף. משטחים לפריקה, מכלים. וזה החליף את מכון התעורבות, 5 תאים קיבלו את הגרעינים ועבדו עם כף ועגלה.

ב-85 הקמנו את מרכז המזון לכולם, היה ברור לנו שבלעדיו הרפתות לא יחזיקו. הוא הוקם ברפת המשותפת ועבד עד לפני 7 שנים ואז עברנו לקנות מזון מבחוץ (המנהלים לא החזיקו במקום מרוחק ומבודד והיה קושי). בהתחלה קנינו ממשואות יצחק ואחר כך קיבלנו הצעה מבאר טוביה, שקנו את מרכז המזון. הם מביאים אוכל מעורבל ומחלקים באבוס לרפתות.

התחלנו 8 וזה גדל ל-14 וכיום יש 15 יצרנים - 2 בשותפות של 2, רפת רבובטית - 6 יצרנים ו-5 בודדים (דני הדס, יוסי אורן, אגמון ורגולסקי). ויש מפטם עגלות שגם לוקח מזון.

איך החיים במקום כל-כך מרוחק וקשה אקלים?

בתחילה, הפרנסה הייתה מרפת ומעט ירקות שהיו במכסה. מכסת החלב הייתה 400 אלף ולא הצלחנו להתפרנס רק מהרפת. הוצאות

המחיה ענקיות - 32.000 ₪ לחודש למשפחה ממוצעת.

למה קשה? טיפול שנתי לרכב, נוסעים לאילת 100 ק"מ, לכל קנייה של צרכים יש לנסוע

למה קשה? טיפול שנתי לרכב, נוסעים לאילת 100 ק"מ, לכל קנייה של צרכים יש לנסוע רחוק. ביי"ס ספיר 35 ק"מ. המזון פועל מראשון למאי ועד סוף ספטמבר - הכול מסביב יקר ורחוק. צריך רכב יותר אמין וכל המסביב יקר ולכן מחכסה של 400 אלף, שמספיקה למשפחה בבאר טוביה, לא תספיק בערבה

נתי מנהל ויו"ר הרפת המצליחה

הלח עם מייק המזריע

**כל אחד מסר את המכסה לאגודה -
אין מכסה אישית, אלא מכסת אגודה
שכיום יש בה 2.430,000 ליטר.
האגודה נקראת - אגודה חקלאית
שיתופית רפת פארן בע"מ**

משותפת מחוץ ליישוב. הלכנו לבדוק ולהתייעץ, מועצת החלב לא אישרה - מעבר ל-3 יצרנים צריך אגודה שיתופית וזה מינימום 7 יצרנים והמועצה לא הקלה בהתארגנות. צלחנו את הכול, פתחנו את ההצטרפות לכל מי

רחוק. בי"ס ספיר 35 ק"מ. המזגן פועל מראשון למאי ועד סוף ספטמבר - הכול מסביב יקר ורוחוק. צריך רכב יותר אמין וכל המסביב יקר ולכן מכסה של 400 אלף, שמספיקה למשפחה בבאר טוביה, לא תספיק בערבה והרפתנים גידלו גם ירקות.

איך החלטתם ללכת על רפת רובוטית, שהרי הייחודיות של הטכנולוגיה בשילוב המרחק, עלול היה להקשות מאוד על תפקוד הרפת?

עם תחילת הדיבורים על רפורמה הבנו שיהיה יקר ואי אפשר לבצע אותה במשק הקיים: החצרות קטנות, המכסה גדלה ל-50 חולבות, מבנים ישנים, אין איוורור. המכסה הכוללת במושב הייתה 4.2 מ'. בא רעיון של יובל לבדוק אפשרות להקים רפת

שנה טובה!
שנה שנתכם בה לחיים טובים,
לפרנסה טובה ולכאכלה, ולשמים בעתם.

דה-לוי

B.N.R

תחליף חלב להזנת בעלי חיים

הנסיון עושה את הסכר

25 ק"ג

B.N.

תחליף חלב לצאן

הנסיון עושה את הסכר

25 ק"ג

B.N.O

תחליף חלב להזנת בעלי חיים

הנסיון עושה את הסכר

12.5 ק"ג

B.N-P

תחליף חלב להזנת בעלי חיים

הנסיון עושה את הסכר

12.5 ק"ג

B.N. SUPER

תחליף חלב להזנת בעלי חיים

הנסיון עושה את הסכר

25 ק"ג

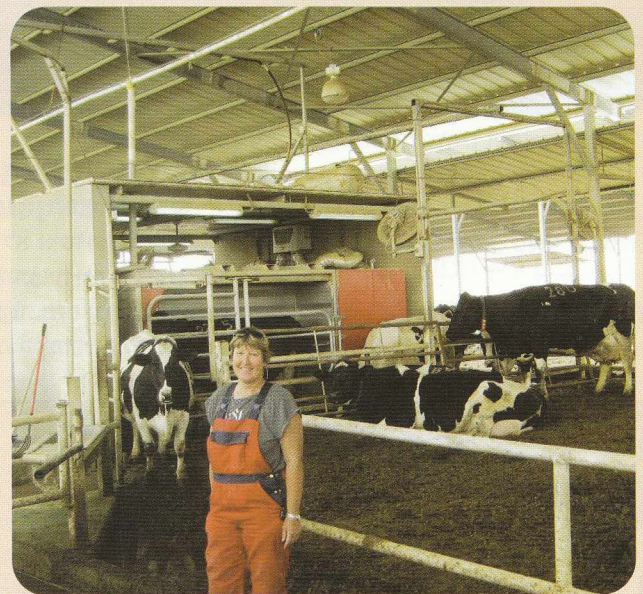
הנסיון עושה את ההבדל

נתן דה-לוי בע"מ
תחליפי חלב לבקר וצאן

מחולה, ד.ב. עמק בית שאן 10930
טל': 04-6587988, נייד: 050-5265044, פקס: 04-6060621

הלה

הגעת י ב-81 כמתנדבת לקיבוץ רוחמה בגיל 19, התקבלתי לחברות וב-86 הגעתי לאליפז כש.ש. כי רציתי לעבוד ברפת. למדתי חקלאות בדנמרק, חשבתי להגיע לחצי שנה לרפת ולהשלים את הלימודים בדנמרק, כי חסרו לי 9 חודשים. ברוחמה עבדתי בלול, באבטיחים ובהשקיה. ב-86 בנו את הרפת באליפז וב-7.87 המליטה פרה ראשונה. בשנת 2000 יצאתי ל"איגוד הנסיכויות הערביות" וניהלתי רפת של שייך גדול. עבדתי שם במשך שנתיים ואז פיטרו אותי בגלל פוליטיקה. הגענו ל-300 פרות ש-50 הראשונות, היו מתנה ואחרי זה שלחו אותי לאוסטרליה, לקנות פרות לכל המדינה.

הלה שעושה הכול

לאחר מכן, הייתי 10 ימים לבחון עבודה ברפת בהודו וזה לא מצא חן בעיניי. על אף זאת, החלטתי לנסות, חזרתי לדנמרק, קיבלתי חיסונים ושבתי להודו. אחרי שבועיים נשברתי, בלי מכוון חליבה לא החזקתי. חזרתי לדנמרק ועבדתי 3 שנים ברפת ובחזירים, התגעגעתי לישראל וכך מצאתי עצמי על מטוס לאילת.

דברתי עם נתי ב-10.05 ובדצמבר חזרתי הביתה - לערבה. נשארתי רווקה מבחירה. בגיל צעיר ידעתי שאני לא מתחתנת ולא יולדת ילדים. נמצאת בקשר טוב עם המשפחה שלי בדנמרק. אני שוכרת בית בפארן.

סדר היום: ברפת יש כ-200 חולבות. מגיעה לרפת ב-04:00, סיבוב המלטות, תערובת לעגלות, מקרבת אוכל, מוציאה דוח ומכניסים את המאחרות לרובוט. המזריע מייק (מקטורה), שמזריע לכולם, מגיע ואני

יצאתי ל"איגוד הנסיכויות הערביות" וניהלתי רפת של שייך גדול. עבדתי שם במשך שנתיים ואז פיטרו אותי בגלל פוליטיקה. הגענו ל-300 פרות ש-50 הראשונות, היו מתנה ואחרי זה שלחו אותי לאוסטרליה, לקנות פרות ואח"כ לקנות לכל המדינה

הולכת איתו. בשבתות ובחגים אני מזריעה לבד. הרופא הוא ד"ר ריק עדן, שגם הוא מקטורה. עושים טיפול יומי לרובוטים, חולבים את הפרות בבית החולים. כשהאוכל מגיע אני מדברת עם מחלק האוכל, בהמשך עוזרת לרובוט להכניס פרות. מכניסה נתונים, ועבודות השגרה של הרפת. אם אני מתחילה ב-06:00 אז חוזרת גם ב-17:00 להשגחה.

בקיץ 47 מעלות בצל ולפרות קשה מאוד, מצננים עם מאוורר קבוע ואוטומטי ב-23 מעלות, רק באבוס. יש מקטעים ועין אלקטרונית, פרה שנכנסת מקבלת צינון ואיוורור.

עם נתי היושב ראש, אני מסתדרת יפה ואנחנו עובדים טוב ביחד. ■

בית החולים לחליבה מכנית

שרצה, ובפועל הצטרפו 6 יצרנים מתוך ה-15. בשנת 2000 איחדנו את הרפתות, חלבנו באופן זמני, במכון המשותף של יובל ושלי. **שלוש גולומב** נבחר לנהל את העדר המשותף, השוויון את המכסות של כולם והחלוקה שווה. כל אחד מסר את המכסה לאגודה - אין מכסה אישית, אלא מכסת אגודה שכיום יש בה 2.430,000 ליטר. האגודה נקראת - אגודה חקלאית שיתופית רפת פארן בע"מ.

התחלנו את התכנון והתלבטנו שלום בא עם הרעיון של הרובוטיקה. בבית אלפא היו כבר שני רובוטים ואחר כך ביניאל ואיתן מכפר ויתקין, משמר העמק ורפת חפר. בדקנו והגענו למסקנה שגם אנחנו עושים צעד קדימה, בנושאי הטכנולוגיה וזה העתיד, זה נתן גם פתרון לכל אחד.

בר-מגן מציע לרפתן סל פיתרונות מושלם

תרכיזי ויטמינים

שומן מוגן

משמרי בלילים

זרזי גדילה

תרופות

שנה טובה
שנת בריאות
שגשוג והצלחה

השילוב המוצלח של היעילות

תרופות וטרינריות
תוספות מזון לבעלי חיים
תרכיזי ויטמינים-פיטר האנד ישראל
Animal Health & Nutrition. Feed Technology

בר-מגן איכות-אמינות-שירות

לפרטים: בר-מגן בע"מ 09-7603020

כיום יש 3 עובדים: הלה שהגיעה מדנמרק ומנהלת מצוינת (בזכותה הכול "מתוקתק"), תאילנדי מסור ומקצועי, וישראלי תורם. אני מנהל ויו"ר הרפת, בא פעם ביום ופותר בעיות. **ההנהלה** - בה יושבים כל השותפים. שניים מתוכם הם ועדת ביקורת של האגודה, יש מנהל ומזכיר. הנוהל שהחלטה מתקבלת ברוב של 3 שותפים, לפחות. דברים עקרוניים באים לדיון מיוחד. משתדלים להיפגש פעם בחודשיים עם דוח כספי, מזמין לישיבה את כל השותפים לדיון על בריאות העדר, סגירת מאזן וסיכום כלכלי עם ג'יג'י.

איך הסתדרתם עם המימון?

לא הבאנו כסף מהבית, לקחנו כסף מהבנק, יטבתה העמידה קו אשראי. מאז אנחנו מחזירים את ההלוואות, תכנית ההשקעות הייתה 9.6 מ' שקל.

בפועל, אנחנו היינו הקבלנים הראשיים וגמרנו ב-6.2 מיליון וזה לקח 3 שנים.

התעקשנו עם אנשי איכות הסביבה לא להשקיע במאצרות, עשינו ניסוי שזה לא מחלחל, מי התהום נמצאים עמוק 250 מ' ואין סכנה לזיהום וכך קיבלנו כמה הקלות.

הרפת מצליחה לתפקד עם שלושה עובדים בלבד?

יש חצרות קיץ לא מבוטנות, אבל התשתית היא חומר ואדי חרסית וזה בא למנוע דליפה לקרקע.

עובדים עם "נעה", תכנת "ללי", "אפמיילק" בדרישות. בהזרעות, בהמלטות ובייבושים - צריך להכניס נתונים ל-3 תכנות שונות. עושים ביקורת חלב שיש בה הרבה התעסקות והיתרון שהרובוט דוגם לבד. המכלית לוקחת את הארגזים למחלבה ומשם לקיסריה, וכבר קרה שהגיעה גבינה בגלל תקלות בתהליך.

כל דבר כאן מסובך. בסה"כ מרוצים, הרובוט היא ה"אסטרונאוט" של ללי וזה רחוק מהשירות ומהטכנאי, שום דבר לא פשוט במרחק כזה.

התוצאות טובות, עלינו בתנובת החלב 11.500. ב-2007 היה חסר חלב במכסה, ואני לא ידעתי וכך, חודש לפני מכרתי 20 עגלות ו-17 פרות.

זה עסק כלכלי שצריך להחזיר הלוואות ולהשאיר רווח ופרנסה לבעלים. החלטנו על סכנה כוללת ואין הצדקה להשקיע בתאי רביצה. יש סכנה, פס בטון, לא מטפלים במרביץ, למעט חודש בשנה הסכנה יבשה לגמרי, הזבל הולך לקבלן והוא מוכר אותו לירקנים ואני מקבל 1.5 ל-מ"ק. הבעיה שלנו היא נוב'-דצ' שהם חודשים לחים. אבל בסה"כ טוב.

המזון טוב, מגיע בזמן, אבל יש גם תקלות שנובעות מהמרחק. אני משתדל להגיע למפגשים באתר ערדום, הרצאות מקצועיות וסיום.

השנה הייתה קרה נוראית בחורף, איך עברתם אותה? איך המושב מתפתח?

נכון, בחורף השנה היה אירוע קרה מאוד טראומתי. זקני פארן לא זוכרים 5 מעלות במשך שבוע, בשעות רבות - מיום שישי עד שני.

דני הדס

אחד מאלה שהעדיפו להישאר לבד ולא להצטרף לשותפות הגדולה בפארן. היה **דני הדס**. הסיבות פשוטות ואף "ציוניות" - הוא רוצה להמשיך ולעבוד ברפת ולשמר את הידע והניסיון שצבר עם השנים. דני גם רוצה שבניו יחזרו לרפת ויקחו את הענף ליעדים רחוקים יותר

דני הדס ורזי העדעד

"לא השקעתי כי אין מקום ליד הבית ואני לא יודע אם הבן שלי ירצה להמשיך ברפת - הוא התחיל ללמוד ואם יחזור לרפת אז נחליט מה עושים. אני אמליץ לבני להיכנס לרפת ולקחת את הענף, כי אני אוהב אותו ונהנה להיות בו"

דני לא השקיע הרבה ברפורמה, אלא נשאר עם המבנים והמכון הישן. "לא השקעתי כי אין מקום ליד הבית ואני לא יודע אם הבן שלי ירצה להמשיך ברפת - הוא התחיל ללמוד ואם יחזור לרפת אז נחליט מה עושים. אני אמליץ לבני להיכנס לרפת ולקחת את הענף, כי אני אוהב אותו ונהנה להיות בו".

בפארן הרחוקה אי אפשר להתפרנס רק מרפת. התשומות יקרות יותר וגם תנאי המחיה שאינם קלים כלל. בתחילה עבדו ברפת וקיבלו השלמות קטנות של מכסת ירקות. כיום, לאחר ביטול המכסות, ניתן לייצר ירקות כמה שרוצים. דני מגדל עדעד לייצוא וזו עיקר עבודתו. רוב האחרים במושב מגדלים פלפלים והם מהווים את "אסם הפלפל" של אירופה - השנה נפגעו מאוד מהקרה.

את המזון הוא מקבל, כמו כולם, מבאר טוביה וציון קץ הוא עושה עם מתזים ואוורור בסככות ומקלחות בחצר המתנה. בשיא החום אין מה לעשות, הפרות פשוט נופלות בחלב ובהתעברות.

דני זכה לקבל פרס מצוינות במפגש השנתי של יצרני החלב של מחלבת יטבתה. ■

דני גדל בחיפה ולמד בכפר גלים, ששם יש רפת יפה. עם גרעין נח"ל הגיע לקיבוץ מסדה ואף חזר לשם אחרי השירות הצבאי. הוא ריכז את הרפת בקיבוץ עם מו"שלה הוניגמן במשך 7 שנים. הכיר מתנדבת מאנגליה ויחד החליטו שהם רוצים להישאר ברפת, אבל לא בקיבוץ.

כך הגיעו לפארן, בשנת 1981, במלאת לה עשר שנים. "בדיוק אז הקימה הסוכנות 15 יחידות רפת ואני קיבלתי אחת מהן. קניתי את ציוד חליבה של קיבוץ אפיק, קניתי פרות ומבכירות וגם אני השתלבתי בחיי המושב". המכסה דומה לכל השאר כ-430,000 ליטר עם חריגה קלה של כ-10%, חבר בספר העדר ועובד עם "נעה".

מדוע לא הצטרפת לשותפות שנראית יעילה ומבטיחה, שאלתי את דני: "אני רפתן ואוהב את הרפת, יש לי ידע וניסיון שנצבר עם השנים ולא רציתי שהכול ילך לאיבוד, כי ברפת הגדולה החברים לא יעבדו, אלא ייקחו עבודה זולה. ברפת שלי אני רואה הכול בהרף עין ויכול למצות את היכולות שלי בעצמי".

מכון החליבה הוותיק נשאר לעוד דור

חממות ובתי רשת של ירקות ופרחים.

האם הבנים שלך יחזרו למשק?

התחתנתי עם בת גרעין מכפר ויתקין ויש לנו 3 ילדים ונכדה בת שנה. ואני כיום בן 55 ויש סיכוי שהבן האמצעי יחזור למשק אחרי הלימודים. ■

היו נזקים אדירים - מי שהיה מבוטח בקנ"ט, איכשהו צלח את העניין, אך האחרים נמצאים בבעיות. בשנה קשה כזו, זה מביא לצמצומים ולמתחים.

במושב יש 100 נחלות, מהן 88 מאוישות והשנה ייקלטו עוד 8 בנים, יש ביקוש לקליטה והילדים רוצים לחזור. עיקר הפרנסה היא